SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 148. V Ljubljani, v ponedeljek 30. junija 1884. **Letnik XII.**

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEC“,

edini slovenski konservativni dnevnik,

nastopi s 1. julijem drugo polovico XII. leta svojega izhajanja. Ker je mnogim č. g. naročnikom sedaj naročnina pri kraji, prosimo jih uljudno, naj jo izvolijo o pravem času ponoviti, da se jim bo zamogel list tudi zanaprej redno pošiljati. Ob enem naj pa, kakor do sedaj, tako tudi na dalje blagovoljno po ustrajnem razširjanji list podpirajo.

„Slovenec“ velja za Ljubljano ne da bi se na dom pošiljal:

Za celo leto	13 gl.	—	kr.
„ pol leta	6 „	50	„
„ četrt leta	3 „	30	„
„ jeden mesec . . .	1 „	10	„

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan	15 gl.	—	kr.
„ pol leta	8 „	—	„
„ četrt leta	4 „	—	„
„ jeden mesec . . .	1 „	40	„

Opravništvo „Slovenca“.

Propaganda in laška vlada.

(Dalje.)

2. Collegia nationalis ali pontificia.

Kakor smo že omenili, bili so s prva misijonarji le Evropejci, učiti so se morali toraj raznih ptujih jezikov. Zato je imel vsak red svoje šole, izobraževališča, kjer so se kot prihodnji misijonarji učili ne samo bogoslovsk ved, temveč tudi vsakovrstn jezikih. Tako so postale te šole podlaga orijentalskega jezikoslovja in velika korist katoliški cerkvi. Prvi, ki je ustanovil dve taki šoli v Tunisu in Muciji, bil je za cerkveno pravo in za misijone mnogozaslužni general dominikancev: Rajmund de Pennaforte. Na teh dveh šolah so se vzgojevali misijonarji za judovske in arabske misijone. Njegov naslednik je ustanovil šolo arabskega jezika za provincijo Španijo, in malo pozneje ste se pričeli enaki šoli na Majorki in v Parizu. V Rimu je poskušal tako šolo ustanoviti Rajm. Lullus, pa mu je spodletelo, a izvršil je svoj namen v Peri in Kafi. Prva šola za orijentalske jezike je v Rimu bila osnovana l. 1310. Dalje so ustanovili dominikanci na prigovarjanje svojega generala Serafina Siccus-a okoli l. 1615 tako semenišču podobno šolo na filipinskem otoku Luzonu, v mestu Manili, ob enem tudi v Rusiji. Sv. Frančišek je ustanovil seminišče za jezike v mestu „Goa“, v Indiji. Okoli l. 1626 je bilo v Belgiji 15 seminišč za mlade Angleže, eno v Italiji, tri v Španiji.

Največ so pa v tem oziru storili jezuitje. Ti niso podučevali mladine le v krščanskem duhu, ampak odgojevali so tudi misijonarje, posebno za nekatoliške dežele. Ustanovili so za ta namen mnogo višjih šol, podobnih sedanjim vseučiliščem in imenovali jih kolegije (collegium, zbirališče). In da so ravno jezuitje toliko koristnega in vspešnega mogli za misijone storiti, je vzrok ta, da so bili prvič sami skušeni, navdušeni in spretni možje, in drugič, da so narode spreobračali večinoma z domačini, rojenimi med temi narodi. Ti misijonarji so poznali lastnosti svojih rojakov, šege in navade, jezik in razmere, toraj so mogli vspešneje delovati, in take šole so se imenovale narodna zbirališča (collegia nationali).

Že sv. Ignacij, začetnik jezuitov, je ustanovil znano, še sedaj obstoječo šolo „collegium germanicum“ za nemške, protestanške dežele. Ta „nemški kolegij“ je bilo prvo seminišče, kakor jih imamo sedaj. Znano je namreč, da so se osnovala sedanja seminišča še le na povelje tridentinskega zbora; ta pa se je ravnal v svojem naročilu po vzgledu nemškega kolegija.

„Collegium germanicum“ je bil ustanovljen l. 1552, torej 12 let pozneje, kakor družba jezuitov. Papež Julij III. ga je 31. avgusta istega leta potrdil ter mu podelil vse pravice, ki jih je imelo rimsko vseučilišče (sapienza). Učitelji na nemškem kolegiji so bili sami jezuitje, nadzorovalo ga je 6 kardinalov, ki so se imenovali „protectores“ (zavetniki). Učenci so bili zgolj mladenči od 15—21 leta iz nemških protestanških krajev. Vsak učenec je moral obljubiti pri vstopu zvestobo papežu, rimski cerkvi in sv. veri, da postane duhoven in da ostane v kolegiji, dokler ga ne pošljejo kot misijonarja kamor koli na Nemško.

Za časa papeža Pavla IV., Pija IV. in V. je nemški kolegij skoraj propadel; povzdignil ga je zopet Gregor XIII. (1572—1585) in ga bogato obdaril. Ta papež je bil sploh zelo vnet za cerkven poduk in šole; on sam je ustanovil 22 novih jezuitskih šol in vse je preskrbel z dohodki. L. 1584 je Gregor združil z nemškim kolegijem še ogerski (coll. hungaricum), imenoval nove „protectores“, od prejšnjih je ostal le Morone, znan še iz tridentinskega zbora.

Da čitatelj zve, ktere ustanove je sedanja propaganda še vodila, imenovati hočemo tudi druge kolegije.

2. Angleški kolegij, ustanovljen od Gregorja XIII. leta 1575 po vzgledu nemškega. Tudi ta še obstoji in je mnogo pripomogel k povzdigi katoliškega duha na Angleškem. Opomnimo le, da je bil kardinal Wiseman njegov gojenec in pozneje vodja; odgojilo se je v njem še mnogo druzih izvrstnih angleških škofov. Z angleškim kolegijem je že nekaj let združen tudi kolegij papeža Pija IX., ki je namenjen za angleške spreobrnjene propovednike, ki hočejo postati duhovni.

3. Grško-rutenski kolegij, ustanovljen tudi od Gregorja XIII. leta 1581 za združene Poljake in Ruse. Pij IX. je v tem kolegiji založil štiri ustanove za zedinjene Sedmogradčane.

4. Škotski kolegij, ustanovljen l. 1600 od Klemena VIII., razširjen od njegovega naslednika, Pavla V. (1605—1621).

5. Irski kolegij, kterega je ustanovil prvi vodja propagande, kardinal Ludovik Ludovisi za časa papeža Urbana VIII. leta 1628. Ob času francoske prekucije je bil zatrt, odprl ga je zopet Leon XII.

6. Kolegij sv. Izidora, kterega je ustanovil kralj Španjski Filip IV. za Irsko in druge angleške dežele. V tem kolegiji odgojilo se je mnogo misijonarjev za Angleško, posebno pa severoamerikanske dežele.

7. Kolegij sv. Gregorja, ustanovljen leta 1761 od Klemena XIII. za zedinjene Armence. Že davno prej je bil ustanovljen kolegij za Maronite, kjer se je izučilo mnogo izvrstnih škofov in učenjakov. Poleg teh starejših kolegijev je v Rimu še mnogo druzih, ustanovljenih po prizadevanji Pija IX. kot: južnoamerikanski (1858), severoamerikanski (1858), poljski (1866) itd. (Dalje prih.)

Tiskarstvo.

II.

Kaj zanimivo je, kako da se je začelo sv. Pavla delo in zato upam, da ustrežem „Slovenčevim“ prijateljem, ako jim povem ves dogodek. Kakor mnogokrat, pokazala se je tudi tukaj resnica, da Bog si izbere slabotno, da osramoti to, kar je močnega.

Že več let je bila v Freiburgu na Švicarskem katoliška tiskarna in imela poštene delavce. Ali ker se je zanesla bila nezadovoljnost med nje po delavskih rovarjih, so se spridili in spravili tiskarno v veliko nevarnost. Bilo je to leta 1874. Kanonik Schorderet, ki je imel gledé tiskarne veljavno besedo, je bil mož nad vse vnet za tiskarstvo in živo prepričan, da katoliška tiskarna je dandanes za sv. cerkev neprecenljiva naprava. Zato mu je namari bilo ohraniti tiskarno: a kako, ker so delali nezadovoljni tiskarji toliko preglavice? Prišlo mu je v tem silnem položaji na misel, da bi moške delavce bilo mogoče nadomestiti z ženskimi, z delavkami, ki bi h krati bile poslušne, pridne in pobožne. Ko je bilo takrat v Freiburgu vse razburjeno, se je vzbudila v sedmih pobožnih in omikanih dekletih želja, posvetiti se deloma tihemu in samotnemu, vendar pa h krati delavnemu življenju — podučevanju. Kanonik Schorderet pa jim pokaže, kako lahko dosezajo oba namena, ako se posvetijo tiskarstvu: lahko bodo v samoti pri mirnem delu, h krati bodo tudi podučevale — tiskaje dobre knjige za čast božjo in povišanje sv. cerkve. Ni jih bilo težko pridobiti za tako delo, a kako izvežbati jih? Časa je bilo malo, delavci so že popuščali delo. Gosp. Schorderet je slišal, da je v Lyonu tiskarna, v ktero se sprejemajo delavke-stavke in vežbajo. Sedaj je bilo treba hiteti. Izročil je svojo družbico varstvu sv. Pavla in zapustil ž njo Freiburg, ne da bi kdo kaj vedel. Med potom se je vstavila mala kolonija v Fernexu, kjer je bival sloveči iz Genfa pregnani škof Mermillod. Ta je blagoslovil vrlo družino in jej vzbudil mnogo poguma za težavno delo. Srečno so došle učenke v Lyon, vstopile v tiskarno časopisa „Telegraph“ in kmalu si pridobile potrebne spretnosti in znanosti. Sicer pa tudi mnogo časa za učenje niso imeli, kajti sila jih je kmalu poklicala nazaj v Freiburg. Delavci so se tukaj protivili, obnašali oblastno in zato je bilo treba proti njim postopati odločno. Schorderet je pridobil v Roanne tri izvrstne in izvežbane delavke za svojo tiskarno, ki so bile zmožne voditi jo in ž njimi ter onimi sedmerimi učenkami se je povrnil natihoma v Freiburg, dal upornim delavcem slovo in začel s svojim ženskim osobstvom svoje novo, važno delo. Bog ga je blagoslovil. Prva hiša je postala kmalu premajhna; kupili so drugo hišo in vstanovili tam novo tiskarno. Tukaj so se tudi vežbale učenke v stavljenji.

Vspeh je bil od dne do dne veči. Prednica, ki je bila prišla iz Roannea je radovoljno odpovedala se svoji plači, delavk je bilo vedno več, hiša se je polnila in kmalu je začel misliti gosp. Schorderet, kako bi se dala poslati kolonija v Pariz.

30. dne aprila 1879 se je podalo pet delavk iz Freiburga na daljno pot. Vodila jih je žena Julija Stöcklin, kot prava mati. Težko je bilo ločiti se, a treba je bilo Franciji oznanovati zveličanje s tiskarstvom. V Pariz dospevši bi skoro morala biti mala boječa truma brez strehe. Usmilili so se delavk neke redovnice za tri dni; a med tem je pre-

skrbela božja previdnost za pomoč. Posrečilo se je kupiti malo tiskarsko pripravo za 10.000 frankov in hitro so jo prenesle v neko vas blizo St. Cloud, namreč Ville d' Avray. Tamošnji župnik jim je šel zeló na roko in se soznanil z g. Schorderetom, a začetek je bil vendar tukaj silno težak, ker kupljene tiskarske priprave so bile jako slabe in v največem neredu. Za nekaj dni so prišle nove delavke iz Freiburga prvim za pomoč in kmalu je dobila nova naselbina tudi vnetega vrednika, gorečega duhovnika abbè Martin'a. A dela ni bilo in pomanjkanje se se je oglašalo gledé obleke in hrane. Zato je sprejela nova tiskarna v tisk časopis „France Nouvelle" in začela delati z vsemi močmi, ker delavk je bilo premalo. Vrhu tega je bilo treba še najeti v Parizu prostor za stavljanje in oskrbovati obe delavnici. To nalogo je imela prednica, ki se je podajala zjutraj v veliko mesto, a zvečer vračala se domu, da je tukaj nadzorovala tiskarno. In druge delavke? Kdo bi jim bil donašal in odnašal papirja in tiskovine, ako ne same, in vozniki ob Seine-i so imeli dovolj prilike smejati se urnim dekletom, ki so nosile čudna bremena dan na dan iz mesta in v mesto. A imele so pri tem sitnem delu vendar mnogo tolažbe — pri sv. maši in v sv. obhajilu, h kteremu so prihajale za rana. Še mnogo drugih težav je bilo treba premagati, ker ni manjkalo zavisti, pa nobena ni mogla vstaviti začetega dela.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. junija.

Notranje dežele.

Nezaupnica Opencev svojemu *Tržaškemu poslancu gosp. Burgstallerju* je imela svoj vspeh, kakor so ga volilci imenovanega gospoda pričakovali. Burgstaller se je namreč odpovedal poslanstvu za V. okraj, kjer se je že tako rekoč nekako vdomačenega čutil, da bi ga bil že kmalo lahko „v najem dal".

V *dalmatinskem deželnem zboru* je vprašal talijanski poslanec Messa predsednika, grofa Vojnoviča, zakaj da se je cesarski ukaz, ki je nedavno došel in rabo laščine deželnemu odboru dovoljuje, edino le v hrvaščini prebral in ne ob enem tudi v laščini? 2. Zakaj je predsednik iz dnevnega reda odstranil laški tekst, ki je do sedaj ondi stal? Zakaj je zapisnik, ki se je v današnji seji bral, edino le v hrvaščini in ne tudi v talijanščini pisan? Vojnovič je odgovoril hrvaški: „Jaz sem dotični reskript prejel od cesarskega namestnika v hrvaškem jeziku in sem ga v tem jeziku tudi prečital. Dalje pa še opomnim, da je to reskript cesarskega namestnika in ne cesarjev. Kar se tiče rabe slovanščine v deželnem zboru, moram opomniti, da je ta sedaj običajna, ker po postavi ni nikjer omenjeno, v kterem jeziku naj se dnevni red napravi. Od leta 1861 do 1870 delal se je v laščini, od tedaj pa v obeh jezicih, včasih pa tudi samo v hrvaščini in vendar nam do sedaj še ni nihče očital, da bi bilo to protipostavno. Kar se pa tiče spisavanja zapisnikov v hrvaščini, Vam bode pač znano, da je deželni zbor z veliko večino določil, da je službeni jezik v deželnem zboru hrvaški in ta uredba mora se spoštovati." Tako je prav! Svojega se mora Slovan posluževati in svoje braniti, kakor levika mladiče, potem si bo priboril lepše in boljše dneve, potem jeli ga bodo spoštovati sovražniki in nasprotniki njegovi, ki bi ga sedaj še v žlici vode radi vtopili. Sam si mora pomagati in ne se na druge zanašati, kajti če je prislovica le za koga resnična, resnična je za Slovana: „Pomagaj si sam in pomagal ti bode Bog.

V *Trstu* se bo vsaka ladija, ki dojde iz srednjega morja, podvrgla desetdnevnemu opazovanji, ako ima zdrave popotnike in mornarje; če bi bil pa med potjo na ladiji kdo obolel, mora pa ladija dvajset dni ostati v opazovanji.

Volilci v *Ostrogu na Moravskem* so sklenili soglasno voliti cesarskega namestnika grofa Schönborna. Tudi druga mesta, kakor Bisenc, Gradišče in Veseli odločila so se za grofa Schönborna.

Tudi *Schönerer* se je odpovedal mandatu za deželni zbor. Vsled tega naznanil je v Zwettlskem okraji opat Štefan Rössler svojo kandidaturo namesto Schönererja.

Na *Dunaji* posvetujejo se zastopniki vseh avstrijskih dežel, kako naj bi se težko in hudo obdačene občine odškodovale za zgubo, ktera bo vse tiste doletela, koder teče kaka prej privatna, sedaj podržavljena železnica, kajti občini je poprej taka železnica plačevala mnogo občinskih pristojbin, ktere ji sedaj po podržavljenji občine vse odpadejo. Vprašanje je prvi sprožil v državnem zboru češki poslanec dr. Rieger in za njim jeli so ga pretresovati mnogi drugi. Vsi so se v tem vjemali, da se tukaj mora nekaj zdatnega zgoditi, ako država sploh hoče in ji je na tem ležeče, da ji občine pri skrajšanih dohodkih za vso svoto, kar jo je prej vplačevala železnica, ne onemorejo. Vlada ali država ne pozná bolezni, ki se ji občutljivost pravi, kjer gré za davek ali drugo vplačevanje; v tem slučaji ji pa vendar-le ne bo druzega kazalo, kakor onemogle občine podpreti, da se ne zrušijo in pod svojo neznosno težo davkov ne pokopljejo države same. Samopridnost priganjala bo v tem slučaju državo, da se bo pobrigala za polajšavo, naj že bo taka ali taka, kajti njej na korist bo, lastne koristi pa država do sedaj še ni nikdar zametavala.

V tretjem Dunajskem okraji „Landstrasse" zbrali so se v očigled bodočih *volitev v deželni zbor* vsi ondašnji učitelji in so sklenili pismeno naprositi kandidate v deželni zbor, da se bodo o slučaji izvolitve potegnili za sledeče učiteljev se tikajoče točke, kakor: 1. Učiteljem naj se brez razločka davkoplačevanja določi aktivna in pasivna volilna pravica; 2. naj se učiteljem določijo stanu primerni dohodki; 3. naj se učiteljem odmeri večji upliv v šolskih zadevah in pri šolskih korporacijah. Za izvršitev dotičnega ukrepa postavil se je odbor treh učiteljev.

Nova postava o *vredbi državnih železnic* razglasila se je 27. junija in je v resnici taka, kakoršne so se vsi avtonomistični krogi bali. Kar avtonomistom v prvi vrsti ne ugaja, je določitev nemščine za notranji ali službeni jezik. Drugič avtonomistom nikakor ne dopade, da si je imenovanje in nastavljanje uradnikov pridržalo osrednje ravnateljstvo in se ta prevažni ukrep ni prepustil posamičnim ravnateljstvom za promet, kteri svoje osobje mnogo bolj poznajo, kakor pa pri centralnem ravnateljstvu. Tretjič avtonomistom kar nič ne vgaja, da zastopnike deželá v železniški sovet ne voli deželni odbor, temveč jih določuje trgovinska zbornica. Kaj več o tem in še posebej spregovorimo znabiti pozneje.

Narodna stranka v *hrvaškem deželnem zboru* se je konečno vendar-le izdramila iz svoje potrpežljive zaspanosti in je jela levičarjem, t. j. Starčevičancem odgovarjati po znanem „haust du meinen Juden, so haue ich deinen Juden!" To je pa ravno, kar Starčević et Consortes ne morejo prenašati. Ti gospodje pozabijo, da tisti, ki preko reke strelja, mora tudi pripravljen biti, ako se mu bo z nasprotne strani semkaj streljalo. Starčevičevih škandalov v hrvaškem deželnem zboru, nad kterimi se bližnji in daljni svet zgleduje, bilo bi že zdavnej konec, ko bi se bila narodna večina že poprej zbudila iz svoje zaspanosti in bi bila po dostojnosti in popolni ojstrosti nažgala kričače, kakor so zaslužili. Grdo je sicer, ako v parlamentu psovke ognjenim strelam enako letajo po zbornici iz ene stranke na drugo, neumna pa bi bila tukaj tista potrpežljivost, če me kdo po enem lici vdari, da bi mu še drugo pomolil. Ne! tukaj se druzega ne spodobi kakor klin s klinom, pa se bo kmalo drug glas slišal.

Na *Ogerskem* so pretepi, ki so se po deželi zaradi volitev vneli, srečno dokončani; namesto taistih so pa na dnevni red stopili dvoboji, ki so bolj igračam, kakor pa resnici podobni. V Budapeštu dvobojevala sta se dva kandidata, izmed kojih je bil eden izvoljen, drugi pa ki je propadel; v Kološu sekal se je nek poslanec z nasprotnim mu časnikarjem; nedavno in 27. t. m. potegnila sta pa zopet nek časnikar in nek advokat drug proti drugemu iz nožnic. Kri je tekla le samo pri enem dvoboji, vsi drugi so se končali mirno, ker si še kože niso opraskali medsobojno. Da se bo število dvobojev še pomnožilo takoj, ko se bo pričel državni zbor, o tem ni kar nič dvomiti treba. Da pa to ne bo ne na korist državi ne postavam in ne deželi, je pa tudi gotovo, kakor bi bilo z žebljem pribito. Sploh je pa na Madjarskem v tem obziru med priprostim narodom in med „razumništvom" neka sorodnost. Priprost narod se tudi duelira in to s sekirami, palicami in kamenjem, pri razumnikih se pa sablja bliska in pištola poka. Ljudstvo se v tem slučaji opravičuje sè surovostjo, o razumništvu se pa tega pač ne more trditi, kajti čutilo bi se razžaljeno in nasledek bi bil zopet dvoboj.

Vnanje države.

Srbska skupščina je z vsklikom potrdila postavo, ki predlaga izvanreden obležni stan, kakor se je bil ondi oklical lansko leto po okrajih Zajčar, Kneževac in drugod, kjer je vihrala zastava upora.

Trdno stališče *Rusov na Balkanu* ima svoje korenine v nesebičnosti, zmernosti in v pravi logiki, s ktero Rusija ondi postopa. Rusija na Balkanu za sedaj nima druzega namena kakor omiko in napredek med sorodnimi slovanskimi rodovi pospeševati, da tako z dragimi novci in srčno krvijo svojih vojakov oproščenim deželam iz Turške sužnosti pomaga do one stopinje, ktero dandanes omikani na svetovnem pozorišči zavzemajo. Jugoslovani in poleg teh pa tudi drugi neslovanski rodovi, ki so se z rusko pomočjo oslobodili, ne bodo tega blagega čina Rusom nikdar pozabili in v tem smislu „Le Nord" pravi, da se pač najdejo posamičniki, kteri prejete dobrote povračujejo z nehvaležnostjo; da bi se pa nehvaležnost celih rodov za več časa polastila, tega se pa vendar le ni nadjati. Dalje pa Jugoslovani, ktere sè svojimi severnimi brati druži vera, kri in običaji, Rusom vsled tega tudi popolnoma zaupajo, dobro vedoč, da se jim tako dolgo ni bati nobene sile, dokler se bodo pod pokroviteljskimi peruti ruskega orla.

Ruska vlada jela je angleške luterance traktatnega društva preganjati. Poglavar te družbe nek Paškov, dobil je strog ukaz, da mora v 14 dneh Rusijo zapustiti, ker se noče svoji veri odpovedati in tudi njenega razširjanja noče opustiti. S Paškovom vred, ki pojde iz Rusije v London, je izgnan tudi grof Korv, ki je bil nekak tajnik omenjene družbe. Vlada je društvo razpustila, časnik pa, ki je vsako nedeljo izhajal, prepovedala.

Dardanele za Suec! to je barantija, v ktero ste se Rusija in Angleška zapletli. Ako se bo namreč Suec priznal za neutralno morsko cesto ali pa morda še celo prišel pod angleško pokroviteljstvo, zahtevala bo Rusija za ta slučaj tudi prost prelaz skozi Bospor in Dardanele. To je pa ravno tista občutljiva rana, ktera Angleže neznansko hudo skeli in bodo kdo zna koga vse poprej rajši žrtovali, kakor pa proste Dardanele Rusom dovolili; kajti pomniti je treba, da je Bosporus še vedno ključ od Evrope, toda v turških rokah ne, ki ga ne znajo rabiti.

Bismark je govoril! 26. junija posvetovali so se v nemškem državnem sovetu o trgovinskih razmerah med Nemško in Koreo. Pri tej priložnosti je Bismark tudi sedaj obstoječe razmere med Nemčijo in Francosko po svoje osvetil. „Razmere med nami in Francozi, in osobito one med manoj in med Francosko vlado, so take, da jim celo Richter ne more škodovati. Kako blizo nam je bila leta 1875 vže nemškofrancoska vojska in kako slabo je sadil toraj Windhorst sam o piškavi stalnosti miru. Sami pa morate priznati, da je politično obnebje, danes 14 let po krvavi vojski tako jasno, kakor že zdavnej ne, in je skoraj naravnost nemogoče, da bi se v kratkem kaka vojska začela v Evropi. Francozi smo si pa sedaj posebno dobri in moja beseda pri Francoski vladi vedno zadostuje, kedar jih je treba pomiriti, potolažiti in jim to in ono pojasniti, in to ne le pri sedanji, temveč tudi pri vseh poprejšnih vladah, bila je veljavna moja beseda, kar je za sedanje resne čase jako veliko in še toliko več vredno, ker je preko Rena mnogo ljudi in časnikov, ki druzega ne delajo, kakor dan na dan sčujejo, da bi Francoze proti nam v vojsko naščuvali."

Angleža Blum in Baring sostavila sta račun, koliko da se bo za *Egipt* potrebovalo posojila, da se spravi vse vred, kakor bi moralo biti in sta prišla do izvoda devet mljijonov funtov sterlingov, kar ne znaša dosti manj, kakor blizo 95 milijonov gold. Da se pa temu posojilu vendar vsaj nekaj ugodnih tal pripravi in ravnotežja priredi, bo treba davek povišati po Šurijskih pokrajinah od leta do leta, dokler ga ne bodo toliko imeli, kakor ga imajo drugod. Dalje mislijo pritisniti tujce, da bodo plačevali davek od zemljišča, dohodnino, potent, in od duhana. Po drugi strani hočejo pa znižati davek domačinom, ki sedaj pod njim komaj dihajo in pa stroške bodo pomanjšali. Angleži so rekli, da hočejo odpustiti po 2% pri Sueških delnicah in pa stroške za okupacijo od leta do leta zniževati. Tako mislijo opustošeni zemlji starodavnih Faraonov zopet kviško pomagati.

Izvirni dopisi.

Iz Radovice, 26. junija. Današnji dan je za Radovico zgodovinsk dan. Bilo je 26. junija, kterega leta, ne vedó najstarejši ljudje; pa ustno izročilo pripoveduje, da je omenjeni dan silna toča vse vinograde Radoviške popolnoma vničila. Naj bi dobrotljivi Bog v prihodnje Radovico tolike nesreče obvaroval, zavezali so se pobožni pradedje, da hočejo vsako leto 26. junija, dan nesreče, svetiti, to je posvečevati, kakor nedeljo. In potomci spolnujejo zvesto obljubo starih s tem, da imajo 26. junija slovesno sv. mašo z blagoslovom ter se zdržé vsega teškega dela. Imenujejo ta dan „kipsko proščenje", od kipa ali podobe na velikem banderiju župne cerkve. Ta podoba kaže nesrečo onega dneva. Visoko v zraku sta naslikana brata mučenca, sv. Janez in Pavel, kterih častiti god sv. cerkev 26. junija obhaja. Pod svetnikoma pogubonosni oblaki, iz kterih švigajo silne strele in padajo bele debele kocke, pomenjujoče nesrečno točo, vsipljujočo se v silni množini na zelene Radoviške vinograde. Da pa ta dan ni bil nesrečen le za Radovico, ampak tudi za druge kraje v okolici, najdeš dokaz v župni cerkvi na Vivodinji. Tu vidiš stransk altar, posvečen sv. Janezu in Pavlu s podobo popolnoma enako oni na Radovici.

Vinogradi in polje nam obljubujejo dobro letino. Vreme imamo tako kakor drugod, deževno. Visoko nebo nam je — izvzemši obilno deževje, še dosti milostno; grom in blisk sta bila dozdaj bolj redka. Odškoduje nas pa za to v obilni meri v podnožji naših vinskih goric ležeča Metlika. Od tu, posebno iz neke velike hiše, mečejo na rodoljubne Radovičane in sosednje Drašičane — ne strel in toče — ampak pušice zabavljic in psovk, da je že ostudno. Najbolj se v tem omikanega človeka nevrednem poslu odlikuje mož, iz kterega nečednih ust omenjene pušice

pogostoma bruhajo, kakor nekdaj iskre izpod kladva kovača Hefajstona. Pa o tem drugi pot.

Naznanjam Vam še novico iz najnovejših časov, in ta je, da danes ni deževalo; in tako Medardeva ne veljá povse, saj za nas ne. Na nam nasproti ležečih Poljanskih hribih imeli so dosti dežja, posebno grdo je bilo tam zad za očaranim Klekom.

Sveta Gora blizo Vač, 26. jun. (*Veliko veselje, velika žalost.*) „Rosite ga nebesa od zgoraj, in dežujte oblaki pravičnega; odpri se zemlja in rodi Zveličarja“, so zdihovali ubogi Izraelci po Odrešeniku. Enako smo zapuščeni Sv. Gorci po dušnem pastirji, po duhovnem očetu, ker, kar se zavedam, so nas vedno skrbni duhovni pastirji vodili po dušni paši razven dveh strašnih zim, ko smo zbog dušne lakote in žeje skoraj konec jemali, ali Sv. Gorska mati božja se nas sirot usmili in nam pošlje 15. maja toliko zaželjenega dušnega pastirja, velečastitega župnika g. Janeza Piskarja. Sprejeli smo jih z velikim veseljem, lepo in milo so jih pozdravljali že od daleč naši krasni zvonovi, in veličastno so pokali možnarji ter nesli veselo naznanilo daleč čez mejo naše tako raztresene fare našim sosedom, da je prišel tudi za Sv. Gorce tisti veseli dan, da moremo v največem veselju pozdraviti svojega dušnega pastirja, svojega duhovnega očeta.

Marsiktero oko bilo je rajskega veselja in globoke hvaležnosti rosno; veselje sedaj kraljuje po fari, in ljudje radi hodijo k službi božji. „Nebo“ imamo tudi že novo, dobili smo ga z Dunaja, prav lepo je, bele barve, in stane 123 gold. — Žalibog da imamo tako silno slabo vreme; dežuje skoraj vedno, plevela je toliko, da ga ni pokončati; proso zaradi moče rasti ne more, na žiti tare sija, še cvetlice na oknih so puste, ker jih premalo ljubo solnce obseva. Tudi mnogokrat gromi in treska, da se vedno toče bojimo, ki nam je lansko leto toliko škode včinila. Ako nam ljubi Bog druzega vremena ne dá, bodmo imeli zopet slabo letino.

Iz Celovca, 29. junija. (*Štatut državnih železnic.*) Iz časnikov Vam je znano, kaj se je pri vladi sklenilo gledé državnih železnic. Za Slovence je ta štatut prevdarka vreden v dveh ozirih, namreč vprašanje, ali dobi Ljubljana ktero vodstvo, ali ne; potem pa naredba zavoljo rabe deželnih jezikov.

Čuje se, da bo 11 direkcij ali vodstev, pa ni povedano, v kterih mestih bodo? Imenujejo se mesta Dunaj, Praga, Krakovo, Levov, Linec, Inomost, Beljak, Brno, Spljet, Plzen, Budejovice, Črnovče — to jih je že 12, tedaj že eno preveč, in vendar Ljubljane ni zraven. Najbrž bomo Slovenci pod vodstvom v Beljaku. To je pa Slovencem jako sovražno mesto in bo slovenskim sinovom težko tam kako službo dobiti. Ako je toraj upanje, da se potegne Rudolfova železnica do Trsta, potem je nujna potreba, da se potegnejo slovenski poslanci za to, da se napravi v Ljubljani posebno vodstvo.

Važna je tudi določba, da morajo železniški uradi občevati z ljudstvom v jeziku v deželi navadnem, in da morajo na dopise strank in občin odgovarjati v istem jeziku, v kterem je spisan dopis stranke. Mi imamo dovolj žalostnih izgledov, da Slovenci le preradi zatajujejo svoj jezik in sami dopisujejo uradom po nemško. Zdaj pa, ko imamo jasen štatut pred seboj, sme se reči, da je vsak izdajavec in zatiralec naših sinov, kdor bo uradom državnih železnic po nemško dopisoval. Zakaj pa? To je prav lahko umljivo: če bodo naši ljudje, naše občine dopisovale železnici slovenski, potem mora ta slovenski odgovarjati. Da pa to zamore, je prisiljena, v naših krajih nastaviti slovenske uradnike, tedaj naše sinove. Ako bomo pa državni (pri nas Rudolfovi ali gorenjski) železnici dopisovali nemški, potem porečejo: „Tukaj lahko shajamo z nemškim uradovanjem, ne potrebujemo slovenskih uradnikov, torej lahko naše nemške sinove nastavimo v službe po Gorenjskem!“

Radovedni smo, bo li vsaj to šlo v glavo tistim nepoboljšljivim nemškutarjem, ki se še zmirom bahajo s tem, če nekoliko nemškega znajo in rajši nemško dopisujejo, ali jih to ne zdrami! Stavil bi kaj, da je še zmirom mnogo občin po Gorenjskem, ktere še zmirom nemški poslujejo in uradujejo. Če bodo to delale tudi nasproti Rudolfovi železnici, potem bodo svojim lastnim otrokom kruh kradle in iz ust trgale; kajti z nemškim dopisovanjem bodo to dosegle, da se bodo namesto slovenskih Gorenjcev pri železnici v službo jemali Tirolci, nemški Korošci in Štajarci, Gorenje-Avstrijanci, nemški Pemci in morda še Nemci iz Prusije! Če hočejo toraj Kranjci, sploh Slovenci, sami sebi dobro, naj dopisujejo železnici slovenski. Naše koroške Slovence bode znabiti težej k temu pripraviti, pa sčasoma bo že tudi šlo.

Sicer pa sem pod „nam prijazno Taaffejo vlado“ postal že tak pesimist, da nič prav ne verjamem, da se bo res na slovenske dopise odgovarjalo po slovensko. Vodstvo, posebno če bo v rokah nemško-liberalnih gospodov, si bo mislili: „Dunaj je daleč, kaj tam vedó, kako mi odgovarjamo na dopise?“ Beljak je nam sovražno, fanatično nemško mesto; ako bo vodstvo tam, potem se ni nič dobrega nadejati, če ne bo postavljen kot vodja popolnoma nepristransk in pravičen mož. Toraj opominjamo: Caveant consules!

S Primorskega, 26. junija. Čednost, po kteri skazujemo čast starišem in domovini, se imenuje pieteta — pobožno spoštovanje. Tako se čita v knjigah nravoslovja: Müller, II., str. 299, §. 85. Ta čednost zadeva stariše, kajti starši so za Bogom prvi pogoj življenja našega in naše odgoje, zadeva pa tudi domovino, kajti domovina je tista, ktera njeguje stariše naše in nas — sinove in hčere starišev.

Kaj je toraj prava narodnost, kakor ravno tista čednost, po kteri skazujemo čast in spoštovanje svojim starišem in domovini svoji; je tista čednost, kteri pravimo: ljubezen do domovine. In to je naravno. Ljubiti domovino, ta zapoved je naravna zapoved. Kristus sam nam je dal pravi izgled narodnosti, Kristus sam je v prvi vrsti ljubil Jude, svoje rojake in svojo domovino. Kristus sam je rekel: Pustite, da se poprej otroci nasitijo; ni namreč prav, jemati kruha otrokom in ga „psom“ metati. Mr. 7. 27. To se dá sicer še drugače razumeti, ali razumeti se mora tudi na ta način. In zato vskliknem, kakor je vskliknil Strossmajer, slovanska dika, slava slovanska, rekoč: Kristus je bil naroden per excellentiam, zapustivši nam lep izgled narodnosti. Ako pa je bil Kristus naroden, zakaj bi tudi mi ne bili? mi Slovani? Te besede dobro razumejo Nemčurji, Taljanarji in Madžaroni: sebi kaj tacega privoščijo, a le Slovanom ne.

Iz tega pa sledi: Vsaka narodnost mora biti v odnošaju do druge pravična, polna ljubezni in prijateljstva, polna pravice in resnice, hočem reči: nemška narodnost ne sme krasti pravice slovanski narodnosti, italijanska narodnost ne sme ropati pravice slovanski narodnosti in madžarska narodnost ne sme ropati pravice slovanski narodnosti, no, kakor druge tako ne sme krasti slovanska narodnost pravice drugim narodnostim; toda: kaj hočem opominjati slovansko narodnost, ko v tej zadevi še ne ve, kaj se pravi: krasti! Edino slovanska narodnost je pravična in zato mora zmagati. Ona dá vsakemu svoje in ne tirja druzega, kakor svoje. Vsakemu svoje, je vskliknil Palacky.

In ta narodnost, kakoršno imajo Slovani, je gotovo pripuščena, ta narodna gotovost ni grešna narodnost namreč, ktera ima v srcu zapisano: Vsakemu svoje. In ktera je prepovedana, ktera je grešna? Tista, ktero gojijo Nemčurji, Taljanarji in Madžaroni, kajti oni imajo zabeleženo v svojem srcu: Nič drugim, vse nam. Tako narodnost mora vsak zavreči. Müller, II., str. 121, § 34, 4.

Nekteri krivični prenapetneži, krivični rigoristi, bi radi zavrgli vsako narodnost — brez izime, pravično in krivično. In kdo so ti krivični ostrogoni? Ti so taki, kteri bi radi vse druge narodnosti potopili in le svojo v zvezde povzdigovali, ti so zopet le in le stari grešniki: Taljanarji, Nemčurji in Madžaroni in to tudi tega izroda duhovni moralisti. Ko govorijo marsikteri teh iz katedre, obsodijo vsako narodnost naravnost kakor zlodja v pekel, sami pa so narodni v prvi vrsti. Ali je mogoče takim moralistom verovati? Ubogi seminiščani, ki pridejo takim „ostrogonom“ pod kremplje; a tudi ti že več učenikom ne verjamejo in to je že huda, ako učenci učenikom nočejo več verovati. Sicer lahko bi govorili, ako bi jim hoteli verovati, toda: „sono tempi passati“, ko je učenec še prisegal na besede učenika.

Domače novice.

(† *Stolni korar „ad baculum“*) prečast. gosp. Franc Kramar, je danes ob $^1/_2$2 popoludne umrl. Pogreb bode v sredo popoludne. R. i. p.!

(*Poklonili*) so se včeraj dopoludne novemu c. kr. deželne sodnije predsedniku g. Kapretzu gg. sodnijski uradniki, juristi in manipulantje od deželne in okrajne sodnije Ljubljanske in od državnega pravdništva. Slavnost vršila se je v mali dvorani, jako primeren slavnostni govor imel je pa v imenu zbranih častiteljev najstarejši sovetnik tukajšnje deželne sodnije, gosp. Zhuber-Okroški.

(*Popravek.*) „Tržaški Tagblatt“ nas je enkrat na led speljal, pa na spolski poti nočemo ostajati, tedaj prekličemo vest, kakor bi se bil kanonik in vodja, preč. gosp Jan. Šust, odpovedal ravnokar podeljeni časti stolnega dekana.

(*Prečast. p. i. gosp. Jurij Matjašič*), dosedanji stolni dekan, je postal stolni prošt v Mariboru.

(*Ministerski nam. tajnik, Dragotin Truksa*) je imenovan za okrajnega glavarja na Primorskem.

(*Iz Rač na Štajarskem*) se nam poroča: Volilnega shoda 29. t. m. vdeležilo se je ogromno število naroda iz Mariborskega, Slov. Bistriškega in Ptujskega okraja. Govori dr. Radaja in dr. Gregorec-a navdušeno odobravani. Poslancu dr. Radaju izrekla se je najprisrčniša zahvala in popolno zaupanje. Baron Goedel in dr. Radaj jednoglasno kot kandidata izvoljena.

(*Današnji veliki somenj*) nikakor niti od daleč ni bil svojim predniko m podoben. Goveje živine posebno krav s teleti prignali so mnogo; cene so jim bile tudi primerno visoke kupca pa skoraj nič. Ptujcev za govedino ni bilo, domačini pa v tem času ne kupujejo. Bolj živahen je bil konjski trg, kjer so Lahi pobirali zalo žival skoraj kar od kraja. Sploh je konjska kupčija z Laško deželo vže od lanske jeseni jako živahna in ga skoraj ni dneva, da ne bi prišle iz Dolenjskega večje ali manjše tolpe konj, ki so na Laško namenjene. Prascev je bilo tudi mnogo, in prav lepih od 5 do 15 goldinarjev posamič.

(*Drugo poročilo o letošnjih nesrečah po toči in povodnji.*) Glej štev. 141, 21. junija t. l. Dalje je pobila toča 3. junija t. l. v davkovni občini Jasen v Postojnskem okraji, 17. junija t. l. v občinah Lušarje in Volaka v okraji Kočevskega okrajnega glavarstva, nadalje ravno ta dan v občinah Vače in Voljavlje v Litijskem, Straža in Teržiše v Krškem in Grosuplje, Ižka vas in Stranska vas v Ljubljanskem okraji, 22. junija t. l. v občinah Gorenje, Polje in Podturn v Novomeškem okraji. Po povodnji in toči so letos škodo trpeli prebivalci davkovnih občin Bistrica, Cirnik, Gorenja vas, Ostrožnik, Pijavce in Zbure in samo po povodnji v občini Trebelno v Krškem, Račna, Slivnica in Vino v Ljubljanskem okraji.

(*Velociped*) po mestu ne bi smel dovoljen biti. Že nekaj dni sem se vozi po Lattermanovem drevoredu proti Šiški mlad fant iz ene najboljših Ljubljanskih hiš po velocipedu z dvemi kolesi. Mi mu privoščimo in želimo gotovo vse dobro, ravno isto pa tudi vsem šetalcem po drevoredu. Fante urno pripodi svojega železnega šarca, in popoldne ob 6. uri, ko gre ravno največ delavek iz tobakarne, ga to najbolj veseli, da te vboge revce sem ter tje podi z glasnim krikom: „aufgeschaut!“ Kako lahko bi se tu primerila nesreča; ko bi si lahkomiselni mladeneč malo pretresel svoje spočite ude, naj bi si jih, morda ga to spametva. Ali ljudi, kteri so si morali celi dan v potu svojega obraza pičli kruhek služiti, te ljudi še na potu proti domu s takim nevarnim dirjanjem brezsramno v nevarnost spravljati, to more le tak mlad, neizkušen in spriden mladič, ki ne ve druzega, nego da ima njegov oče polno mošnjo cvenka. Zoper tako ravnanje očitno protestiramo. Ali to še ni vse. Včeraj popoldne okoli treh, ravno ko so šli z Tržaškim in gorenjskim vlakom došli popotniki v mesto, je imenovani dečko čutil potrebo v sebi, producirati se po kolodvorskih in po dolgih ulicah. Po teh so šli ta čas najbolj ljudje k popoldanski božji službi v bolnišnično cerkev. Ulice so pa že tako zelo ozke in ravno tu v neki hiši ima spravljenega svojega železnega konja, ker ga vidimo večkrat od tam v drevored poditi. Koliko odraslih in otrok je bil prestrašil in marsikdo je le komaj odšel telesni poškodbi. Ravno na vogalu v poljske ulice sreča kočijo z vpreženima lepima konjama. Ropot in krik oplaši konja in komaj komaj ju je ukrotil močni kočijaš. Lejte, tako sme bogatega očeta sin davkoplačevalce in druge ne samo dražiti, temveč v nevarnost spravljati. Slavno mestno redarstvo nujno prosimo, naj to urno odpraviti blagovoli, ljudje so razdraženi in Bog vé, fante bi jo znal skupiti, posebno te dni, ko je dovolj ljudi iz dežele tu in ti bi si morda sami pomagali.

(*Žalostno vezilo*) je prinesel v torek na Krstni dan cerkovnik iz Limberške gore Moravškemu dekanu, prečast. častnemu kanoniku gosp. Jan. Krst.

Tomanu. Prinesel je namreč vse kelihe in patene strte in zvite. Vzel hudodelec ni nič; kdo pa je bil, se do zdaj še ni izvedelo — mogoče, da mu na pameti malo manjkalo ali pa veliko, naj bil bi namreč to storil z gole hudobije in sovraštva do katoliške cerkve.

(*Trgovinska in obrtna zbornica.*) (Dalje.) XI. Iz poročila o poslovanji se objavijo naslednje važnejše reči:

1. Ukazi c. kr. trgovinskega ministerstva, in sicer:

a) poročilo, da se bode do jeseni 1884, kakor kaže, Budapešta zvezala z železnico z Belgradom in Nišem, ter opozarja se zbornica na velik pomen in važnost te zveze srbskih železnic z avstrijsko-ogerskimi za naš promet s Srbijo in z mejnimi deželami na Balkanu in na približanje poljedelskih krajev, kteri so za naš izvoz in za našo trgovino sploh velike važnosti;

b) naročilo, naj se predložijo sestavljeni dne 31. decembra 1883 obstoječi industrijalni in trgovinski obrti, in sicer v ta namen, da se more občasno konstatovati, kako je zakon o premeni in dopolnitvi obrtnega reda z dne 15. marcija 1883 vplival tudi na število nekterih obrtov;

c) vabilo, naj bi se trgovci in obrtovalci v zborničnem okraji opozorili, da je primerno in v njih lastno hasen, da vse c. in kr. konzulatu namenjene dopise poslovne vsebine adresirajo na dotični urad, ne pa na osebo dotičnega uradnega predstojnika. Primerilo se je namreč že, da so bila vprašanja, ktera so avstrijski-ogerski obrtniki in trgovci stavili c. in kr. avstrijsko-ogerskemu konzularnemu uradu, adresirana na konzulovo osebo; ta pisanja pa so zaradi službenega potovanja, dopusta ali zaradi premeščenja dotičnega opravilnika ali obležala ali se mu doposlala, ter so mogla še le čez nekaj časa h konzulatu se vrniti, tako, da se je odgovor na vprašanja brez krivde konzulatove dati mogel večkrat prepozno.

2. Na opetovane prošnje zbornične do c. kr. ministerstva zaradi vpeljave puškarije v Kropi in Kamnigorici je z ukazom c. kr. ministerstva za uk in bogočastje z dne 31. marca 1884, št. 4591, došla naslednja rešitev:

„Oziraje se na vlogo z dne 8. marca 1884, št. 452, se naznanja slavni trgovinski in obrtni zbornici, da je naučno ministerstvo na zadevo o vpeljavi puškarije, potem obrtnega pouka neprestano obračalo svojo pozornost ter že naročilo nadzorniku obrtnih učilišč mehanično-tehnične meri, c. kr. pravemu javnemu profesorju Leopoldu vitezu Hauffeju, da na mestu samem izvede strokovne poizvedbe.“

Temu naročilu nameraval je profesor vitez Hauffe v teku meseca marca 1884 ugoditi, a nastopivše slabosti so ovirale njega odhod, zarad tega se je za kratek čas odložiti moral.

3. Dopisi c. kr. deželne vlade, in sicer:

a) poročilo, da je Njih ekscelenca gospod trgovinski minister zopetno izvolitev gospoda Josipa Kušarja predsednikom in gosp. Jan. Nep. Horaka podpredsednikom te zbornice za l. 1884 potrdil;

b) izročilo potrjenega proračuna zborničnega za l. 1884;

c) ukaz, da se takozvani mandoletarji in kanditarji štejejo k slaščičarjem in kolačnikom, kteri so v ministerskem ukazu z dne 28. sept. 1883, drž. zak. št. 148, zadevajočim oznamenilom rokodelskih obrtov pod točko 35 navedeni;

d) poročilo, da se je mestni občini Krško dalo dovoljenje za preložitev živinskega sejma s Pustnega torka na soboto pred Angeljsko nedeljo.

(Konec prih.)

Razne reči.

— Francoski vojaški zdravniki, ki so bili v Tonkinu v službi in so ondi mnogo posla imeli z ljudmi, ki so kolero dobili, so se izrekli, da je Toulonska kolera prava azijaška kolera, kajti ves njen značaj je tak, kakor so ga v Tonkinu dostikrat opazovali. Francoski civilni zdravniki pa trdijo, da je to le sporadična kolera, ktero je nemarnija zaplodila v Toulonu. Od 27. do 28. junija umrlo je 10 otrok in žensk. Zdravniki so preiskali še gorka trupla treh mrličev in so rekli, da so ravno tiste znamenja na njih zapazili, kakor na mrličih, ktere je lansko leto v Egiptu kuga pomorila. Na pošti je zbolel nek uradnik. Prijatelj njegov mu je stregel. Bolnik je ozdravil, prijatelj je pa umrl. Sicer se pa zdravniki še sedaj ne morejo odločiti, ali je kolera azijaškega izvora ali domače zalege. Mnogi jo pripisujejo obleki tistih mornarjev, ki so v Tonkinu za kolero umrli in se je potem njihova obleka v Toulonu prodajala. Vsa francoska dežela posebno pa primorska mesta se tresejo pred to šibo božjo.

Telegrami.

Dunaj, 30. junija, Cesarsko namestništvo je zaukazalo magistratu, da se naj v slučaji nevarnosti zaradi kolere strogo drži po ukazih ki jih je lansko leto ob priložnosti egiptovske kolere prejel.

Dunaj, 30. junija. Iz Marseilla dohaja 29. sledeče uradno avstrijsko poročilo: V poslednjih 36 urah zbolelo jih je 10 za kolero.

Dunaj, 30. junija. Do sedaj vse na to kaže, da je kolera v Toulonu azijaška, toraj kužnega značaja. Tako tudi poročajo francoski merodajni zdravniki.

Toulon, 30. junija. V soboto umrlo je od 16 bolnikov 7 za kolero. Turčija, Grška in Španjska zaukazale so kvaranteno (40 dnevno opazovanje). Vse, kar iz Francoskega pride, mora se z največjo skrbjo opazovati.

Marseille, 30. junija. Havas pravi, da je sinoči v Marseillu 5 ljudi za kolero umrlo.

Marseille, 30. junija. V 24 urah zboleli ste le dve osobi za kolero, v bolnišnici ni nikdo bolan za kolero. Ne umrje jih ne več, kakor po navadi.

Umrli so:

26. junija. Anton Železnikar, delavec, 40 let, Križevniški trg št. 2, vsled krvavenja iz noge. — Franc Kladnik, železniški čuvaj, 75 let, Poljanska cesta št. 25, Marasmus.

V bolnišnici:

25. junija. Markovc Jurij, delavec, 60 let, jetika. — Janez Tekavec, delavec, 52 let, oslabljenje moči.

26. junija. Janez Strauss, klopčar, 24 let, jetika.

Tujci.

29. junija.

Pri *Maliči:* D. Merkert, zasebnik, iz Hartheima. — F. Teller, geolog, z Dunaja. — Anton Merbs, fabrikant, s soprogo, z Dunaja. — Rau fn Hrodez, trg. potovalca, z Dunaja. — Bertold Gross, trg. potovalec, iz Budapešte. — Viktor pl. Schiwitzhofen, železn. vradnik, iz Zagreba. — Janez Lackner, s hčerjo, iz Kočevja.

Pri *Slonu:* Alojzij Jama, z Dunaja. — Diamant, trgovec, iz Prage. — Maks Stern, trgovec, iz Zagreba. — Babeta Wallmann, zasebnica, iz Trsta. — Marija Ransch, hišinja, iz Maribora. — Avgust Lenk. — Hinelak in Vidmar, posestnika, iz Lokoveca.

Pri *Tavčarji:* Josip Pader, trgovec, iz Reke. — Ana Debelak, šivilja, iz Tenetiša.

Pri *Bavarskem dvoru:* Adolf Kadits, iz Ogerskega. — Ludovik Haydu, trg. potovalec, iz Gradca. — Weber in Ehrenberger, železn. uradnika, iz Belaka. — Mayer, posestnik, iz Feldkirchna. — Pesold, posestnik pivovarne. — Franc Penca, kupč. usnja, iz Mokronoga. — J. Valvasini, konjski kupec, iz Monce.

Pri *Avstrijskem cesarji:* Marija Grasmuk, hišna posestnica, z Dunaja. — Marija Hagemeister, zasebnica, z Dunaja.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

30. junija.

Papirna renta po 100 gld.		80 gl.	05	kr
Sreberna „ „ „ „		81 „	20	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta		102 „	30	„
Papirna renta, davka prosta		95 „	45	„
Akcije avstr.-ogerske banke		857 „	—	„
Kreditne akcije	160 gld.	297 „	50	„
London		121 „	75	„
Srebro		— „	—	„
Ces. cekini		5 „	76	„
Francoski napoleond.		9 „	69	„
Nemške marke		59 „	50	„

Od 28. junija.

Ogerska zlata renta 6%		122 „	55	„
„ „ „ 4%		91 „	05	„
„ papirna renta 5%		88 „	—	„
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld.	107 „	25	„
„ Länderbanke		100 „	75	„
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu		547 „	—	„
„ državne železnice		313 „	75	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.		217 „	—	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	125 „	—	„
4% „ „ „ „ 1860	500 „	135 „	—	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „	168 „	25	„
„ „ „ „ 1864	50 „	168 „	—	„
Kreditne srečke	100 „	174 „	75	„
Ljubljanske srečke	20 „	23 „	—	„
Rudolfove srečke	10 „	18 „	75	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice		107 „	40	„
„ „ Ferdinandove sev. „		105 „	75	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.		104 „	50	„

Orglje

s 16 spremeni v lični omari, jako pripravne so na prodaji iz farne cerkve Borovniške po nizki ceni. Več pri **cerkvenem opravništvu v Borovnici** (na Kranjskem). (2)

Preselitev štacune. (1)

Podpisani s tem naznanja p. n. občinstvu, da je svojo, v „Zvezdi“ štev. 8, že 33 let obstoječo **urarsko in optično štacuno** preselil v Zeschkovo hišo, mestni trg štev. 8, nasproti kranjski eskomptni banki. Zahvaljuje se za zaupanje, ki se mu je toliko let skazovalo in obeta, da se bode tudi nadalje prizadeval s poštenim blagom, urno postrežbo in nizkimi cenami p. n. kupovalcem po moči vstrezati.

Niklas Rudholzer,

urar in optik, c. kr. avstrijski in kr. ogerski liferant strežnih kontrolnih ur, zapriseženi cenivec v optičnih stvareh.

LEOPOLD TRATNIK,

poprej

Matej Schreiner,

izdelovalec cerkvenega orodja in posode,

v Ljubljani,

Sv. Petra cesta štev. 24.

Prečastiti duhovščini in p. n. gospodom cerkvenim predstojnikom priporoča svojo že staro, daleč okolo dobro poznano

delavnico cerkvenega orodja.

Zdaj izdeluje se vse prav lepo in močno, po novih obrisih in modelih; vse orodje bode izdelano v zlogih primerno cerkvam, n. pr. gotičnem, romanskem itd.; tudi imam v zalogi več reči izdelanih, kot **monštrance, kelihe, lampe, križe** za **bandera** in **altarje, svečnike mnogovrstne velikosti, dobro posrebrene,** tudi izdelujem **rumene,** kakoršne kdo želi; **staro cerkveno orodje bode na novo pozlateno in posrebreno; strelovodi,** ker morajo večkrat pozlateni biti, **bodo v ognju pozlateni.**

Naročena dela izvršujejo se v vsakoršnem zlogu natančno po nakazanem obrisu točno in kar mogoče po nizki ceni.

Za dobro pozlatenje in srebrenje je garantirano. (1)

Zahvalna pisma.

Gospodu

Gabrijelu Piccoli,

lekarju

v Ljubljani.

Podpisani potrdim s tim, kakor se resnici spodobi, da že 10 let prejemam homeopatične zdravila od lekarne g. Gabriela Piccoli-ja v Ljubljani za domačo potrebo in so se taista vedno posebno dobro obnesla, toraj homeopatično lekarno g. Piccoli-ja lahko vsakemu z najboljšo vestjo priporočam.

Podlipo, meseca maja 1884.

Franc Arko, župnik.

Prosim Vas, izvolite mi zopet poslati izvrstne Vaše „želodečne esence“, katere je že mnogim pomagala, 24 steklenic.

Ljubno, 15. maja 1884.

Matej Strnad, župnik.

Prosim da mi s poštnim povzetjem pošljete 24 steklenic Vaše zares izborne „želodečne esence“

Na Ponikvah, 21. maja 1884.

Anton Batagelj,
vikar, pošta Št. Lucija pri Tolminu

Osemnajst let bolehala sem na želodcu in uže sem mislila, da ne bom nikdar več zdrava. Kakor pa sem dobila Vašo „želodečno esenco“ mi je že po nekterih steklenicah odleglo. Sedaj sem pa zdrava in dobro rejena.

Roveredo, Tirolsko, 10. februarja 1884.

Marija Schwarz.

Prosim, da mi zopet pošljete 12 steklenic Vaše „želodečne esence“, katera me je popolnoma ozdravila od bolečin v želodcu. Moja sestra je v svojem 66. letu ozdravila, ko je šest steklenic porabila, če tudi je popred mnogo let bolehala.

Liezen, 5. marca 1884. (2)

Franc Stanko,
prometni čuvaj št. 83 na gorenjem Štajarju.

Piccolijeva želodečna esenca,

od Piccoli-jeve lekarne v Ljubljani, ozdravja, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval, bolezni v želodcu in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemerojide, zlatenico, migrene itd. in je najboljši pripomoček za gliste pri otrocih.

1 steklenica 10 kr. Izdelovalec jo pošilja tudi v zabojih po 12 steklenic skupaj za 1 gl. 36 kr. Kdor je vzame več, dobi primeren odpust.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila so zmiraj svežna za dobiti v **lekarni Piccoli-ja pri Angelju v Ljubljani, dunajska cesta.** Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska.

Izdajatelj in odgovorni vrednik *Jožef Jerič.*

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.